

Απόψεις και Στάσεις Προσωπικού Ελληνικών Νοσοκομείων για τη Χρήση Ρομποτικής Χειρουργικής

Σταυρούλα Μπάμπαλη,¹ Μαρία Τσιριντάνη²

Opinions and Attitudes of Greek Hospitals' Personnel towards the Use of Robotic Surgery

Abstract at the end of the article

¹Πτυχιούχος Νοσηλευτικής ΤΕΙ Αθήνας,
MSc, Health and Social Care
Management ΤΕΙ Αθήνας,
Προϊσταμένη Τμήματος Περιθαλψής και
Κοινωνικής Μέριμνας ΤΕΙ Πελοποννήσου,
²Καθηγήτρια ΤΕΙ Αθήνας,
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας,
Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων,
Διοίκησης Μονάδων Υγείας Πρόνοιας

Υποβλήθηκε: 03/11/2017
Επανυποβλήθηκε: 15/01/2018
Εγκρίθηκε: 20/02/2018

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:
Μπάμπαλη Σταυρούλα,
Θουκυδίδου 3, 241 32 Καλαμάτα
Τηλ: (+30) 6974 531 232
e-mail: bbambali@teikal.gr

Εισαγωγή: Η χρήση της ρομποτικής χειρουργικής παρέχει τη δυνατότητα πλήρους και ολοκληρωμένης εικόνας του ασθενούς πριν την επέμβαση και κατά τη διάρκεια αυτής, μειώνοντας την πιθανότητα λαθών. Ωστόσο οι απόψεις και στάσεις των εργαζομένων στον χώρο της υγείας σε σχέση με τη ρομποτική χειρουργική, δεν έχει διερευνηθεί σε Ελληνικά Νοσοκομεία. **Σκοπός:** Η διερεύνηση των απόψεων και στάσεων του Προσωπικού Ελληνικών Νοσοκομείων σχετικά με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της ρομποτικής χειρουργικής στη θεραπεία ασθενών. **Υλικό και Μέθοδος:** Πραγματοποιήθηκε ποσοτική περιγραφική μελέτη κατά το χρονικό διάστημα, Δεκέμβριος 2016–Ιανουάριος 2017, σε τυχαίο δείγμα επιλεγμένων Νοσοκομείων της Αττικής όπου εφαρμόζεται ρομποτική χειρουργική. Συμμετείχαν συνολικά 53 άτομα από το νοσοκομειακό προσωπικό, τα οποία συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε για τους σκοπούς της έρευνας και αποτελούνταν από 21 ερωτήσεις που αφορούσαν σε δημογραφικά δεδομένα, καθώς και σε απόψεις και στάσεις σχετικά με παραμέτρους της ρομποτικής χειρουργικής. Εφαρμόστηκε περιγραφική στατιστική με το λογιστικό πακέτο MS Excel 2007. **Αποτελέσματα:** Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στην έρευνα ασχολούνται με τη ρομποτική ιατρική διότι προσφέρει πολλά οφέλη για τους ασθενείς, ενώ, ταυτόχρονα, αποτελεί ένα ενδιαφέρον πεδίο. Η συντριπτική πλειοψηφία ανέφερε ότι η ρομποτική χειρουργική εφαρμόζεται σε επεμβάσεις του πεπτικού συστήματος. Αναλυτικότερα, το 43% του δείγματος ανέφερε ότι η ρομποτική χειρουργική μειώνει δραστικά τον μέσο χρόνο νοσηλείας, το 51% ότι μειώνει τις ανάγκες σε αίμα, το 49% ότι μειώνει τον μετεγχειρητικό πόνο, το 74% ανέφερε ότι μειώνονται οι μετεγχειρητικές επιπλοκές, ενώ το 56% υποστήριξε ότι αυξάνει το εύρος των αντιμετωπιζόμενων περιστατικών, το 73% ότι αυξάνει την ικανοποίηση των ασθενών και το 48% ότι μειώνεται

δραστικά ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση μιας επέμβασης. Συμπεράσματα: Η ρομποτική χειρουργική επιτρέπει στους ασθενείς να αναρρώνουν γρήγορα μετά από επεμβάσεις, με πολύ μικρότερο απαιτούμενο χρόνο νοσηλείας, δραστικά μειωμένο μετεγχειρητικό πόνο, λιγότερες επιπλοκές και, άρα, καλύτερα κλινικά αποτελέσματα.

Λέξεις-ευρητηρίου: Θεραπευτική ρομποτική χειρουργική, στάσεις, απόψεις, προσωπικό νοσοκομείου.

Εισαγωγή

Η ρομποτική χειρουργική είναι εξέλιξη της ενδοσκοπικής χειρουργικής και αποτελεί μια ελάχιστη επεμβατική και τραυματική χειρουργική μέθοδο με πολλά οφέλη και μείωση επιπλοκών στους ασθενείς. Θέτει δε στη διάθεση του χειρουργού εξαιρετικά λεπτά και εύκαμπτα εργαλεία που εκτελούν τις χειρουργικές κινήσεις με πρωτοποριακή ακρίβεια, μέσα από μικροσκοπικές τομές στο δέρμα του ασθενούς.¹

Μια από τις δημοφιλέστερες ρομποτικές συσκευές που χρησιμοποιούνται πλέον στα πλαίσια της χειρουργικής είναι το σύστημα Da Vinci. Το εν λόγω σύστημα χρησιμοποιεί προηγμένη τεχνολογία με την οποία επαυξάνονται οι δυνατότητες του χειρουργού ο οποίος εκτελεί αποκλειστικά την επέμβαση και οι κινήσεις των χεριών του οποίου μεταφέρονται ηλεκτρονικά στους βραχίονες της συσκευής με απόλυτη ακρίβεια και σταθερότητα, σε πραγματικό χρόνο. Το σύστημα είναι έτσι σχεδιασμένο ώστε να υπόκειται στον απόλυτο έλεγχο του χειρουργού και στους 4 βραχίονες που διαθέτει, σαν να εργάζεται με τα φυσικά του χέρια. Το Da Vinci διαθέτει μεγάλη χειρουργική ακρίβεια στις κινήσεις, υψηλή δεξιότητα στις κινήσεις των εργαλείων που φέρει, ενώ η τρισδιάστατη εικόνα που αποδίδεται στον χρήστη είναι υψηλής ευκρίνειας.²

Σε γενικές γραμμές, τα βασικά πλεονεκτήματα της ρομποτικής χειρουργικής είναι τα εξής:

- Εξασφαλίζει ελάχιστη απώλεια αίματος.
- Εξασφαλίζει μικρότερο πόνο για τον ασθενή.
- Ελαχιστοποιεί την πιθανότητα μετεγχειρητικών επιπλοκών.
- Μειώνει σημαντικά τον χρόνο παραμονής του ασθενούς στο νοσοκομείο.
- Εξασφαλίζει ταχύτερη ανάρρωση.
- Παρέχει καλύτερα αισθητικά αποτελέσματα.
- Επιτρέπει στον χειρουργό να έχει τρισδιάστατη εικόνα του χειρουργικού πεδίου, σε πολύ μεγάλη μεγέθυνση.
- Εξασφαλίζει μεγαλύτερη ακρίβεια στις χειρουργικές κινήσεις, καθώς οι χειρισμοί του χειρουργού στην κον-

σόλα μετατρέπονται σε κίνηση των χειρουργικών βραχιόνων, μειώνεται στο ελάχιστο και σχεδόν εξαλείφεται το φυσιολογικό τρέμουλο των χεριών, με αποτέλεσμα μια πρωτοφανή χειρουργική δεξιότητα.

- Δίνει στον χειρουργό τη δυνατότητα να πραγματοποιεί δύσκολους χειρουργικούς χειρισμούς, καθώς τα χειρουργικά εργαλεία των ρομποτικών βραχιόνων μπορούν να πραγματοποιήσουν όλες τις κινήσεις που πραγματοποιεί το ανθρώπινο χέρι με μεγαλύτερη δεξιότητα και ακρίβεια, ενώ περιστρέφονται σχεδόν 360ο μέσα στο χειρουργικό πεδίο.
- Παρέχει στον χειρουργό μεγαλύτερη άνεση κατά τη διάρκεια της επέμβασης. Σε αντίθεση με τη συνηθισμένη χειρουργική πρακτική, η ρομποτική χειρουργική επιτρέπει στον χειρουργό να πραγματοποιεί τις επεμβάσεις καθισμένος, μέσα σε ένα προσεκτικά σχεδιασμένο και εργονομικά άριστο περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται η κόπωση του χειρουργού, με πολύ σημαντικά πλεονεκτήματα, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις δύσκολων και πολύωρων επεμβάσεων.
- Δίνει τη δυνατότητα στον χειρουργό να προετοιμάσει την επέμβαση στον Η/Υ, χρησιμοποιώντας τις εικόνες των εσωτερικών οργάνων των ασθενών που προκύπτουν από τις εξετάσεις τους. Ο χειρουργός μπορεί, επίσης, και κατά τη διάρκεια της επέμβασης να ανακαλέσει στην οθόνη του και να συμβουλευτεί χρήσιμες εικόνες.

Παρόλα, όμως, τα πλεονεκτήματα της ρομποτικής χειρουργικής, οι απόψεις και στάσεις των εργαζομένων στον χώρο της υγείας σε σχέση με τη χρήση ρομποτικής χειρουργικής και των αποτελεσμάτων της στους ασθενείς, δεν έχουν διερευνηθεί σε Ελληνικά Νοσοκομεία.

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των απόψεων και στάσεων του Προσωπικού Ελληνικών Νοσοκομείων σχετικά την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της ρομποτικής χειρουργικής στη θεραπεία ασθενών. Έμμεσος στόχος ήταν η αποτύπωση των αποτελεσμάτων της χρήσης ρομποτικής χειρουργικής σε ασθενείς,

δηλαδή των επιδράσεων και των αλλαγών που έχει επιφέρει αυτή η τεχνολογία, στην αντιμετώπιση ασθενειών, στην αποκατάσταση σωματικών βλαβών, στην αντιμετώπιση δύσκολων επεμβατικών καταστάσεων, αλλά και σε σχέση με την ποιότητα της περιόδου αποθεραπείας του ασθενούς.

Υλικό και Μέθοδος

Ερευνητικός σχεδιασμός, χρόνος και χώρος διεξαγωγής μελέτης

Πραγματοποιήθηκε ποσοτική περιγραφική μελέτη, κατά το χρονικό διάστημα Δεκέμβριος 2016 με Ιανουάριο 2017, σε τυχαία επιλεγμένο δείγμα ιδιωτικών νοσοκομείων του νομού Αττικής, που εφαρμόζουν τη θεραπευτική ρομποτική. Προηγήθηκε πιλοτική έρευνα όπου καταγράφηκε το σύνολο των νοσοκομείων που εφαρμόζουν ρομποτική χειρουργική στο λεκανοπέδιο της Αττικής, με έμφαση στην υιοθέτηση νέων τεχνικών και τεχνολογιών. Ως δειγματοληπτικό πλαίσιο χρησιμοποιήθηκε κατάλογος στον οποίο είναι εγγεγραμμένα τα εν λόγω νοσοκομεία. Για τη συγκρότηση του δείγματος Νοσοκομείων εφαρμόστηκε η μέθοδος της τυχαίας δειγματοληψίας και αφού εντοπίστηκαν τα νοσοκομεία που εφαρμόζουν ρομποτική χειρουργική, τελικώς, αποφασίστηκε από τη γράφουσα να συμμετέχουν στην έρευνα 3 νοσοκομεία και συγκεκριμένα το Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, το Metropolitan και το Ιασώ.

Πληθυσμός και δείγμα μελέτης

Πληθυσμό στόχο της έρευνας αποτέλεσε όλο το προσωπικό των χειρουργικών κλινικών των τυχαία 3 επιλεγμένων Νοσοκομείων της μελέτης, ανεξαρτήτως επιπέδου εκπαίδευσης, χρόνου προϋπηρεσίας και ειδικότητας. Συνολικά προσεγγίστηκαν 60 εργαζόμενοι. Ωστόσο, το τελικό δείγμα αποτέλεσαν 53 εργαζόμενοι, οι οποίοι συναίνεσαν να συμμετέχουν, διαμορφώνοντας ένα ποσοστό ανταπόκρισης της τάξης του 88,33%.

Συλλογή δεδομένων

Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο αποτελείται από 21 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι 5 αφορούσαν σε δημογραφικά στοιχεία και οι 16 αναφέρονταν στον σκοπό της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με βάση την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και κατέγραφε τις στάσεις και απόψεις των συμμετεχόντων, αναφορικά με την αξιοποίηση των μεθόδων της ρομποτικής χειρουργικής, και σε σχέση με την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της χρήσης της, στη θεραπευτική διαδικασία των ασθενών. Η

συμπλήρωση του ερωτηματολογίου γινόταν με τη μέθοδο της προσωπικής συνέντευξης. Σε κάθε περίπτωση, ο ερωτώμενος ενημερωνόταν από την ερευνήτρια για τους σκοπούς της έρευνας, καθώς και δίδονταν επεξηγήσεις για οποιαδήποτε απορία υπήρχε.

Ηθική και δεοντολογία

Η άδεια από τα νοσοκομεία για τη διεξαγωγή της έρευνας εξασφαλίστηκε με email στην επιστημονική επιτροπή, όπου αναφερόταν ο σκοπός της έρευνας, η ιδιότητα της ερευνήτριας, η εξασφάλιση για την ανωνυμία των ερωτώμενων, ενώ υπήρχε και επισυναπτόμενο το ερωτηματολόγιο που επρόκειτο να απαντηθεί από τους ερωτώμενους.

Η δε άδεια από τους συμμετέχοντες εξασφαλίστηκε με την προφορική τους συναίνεση κατά τη διαπροσωπική επικοινωνία, με διαβεβαίωση για τη διατήρηση της ανωνυμίας τους.

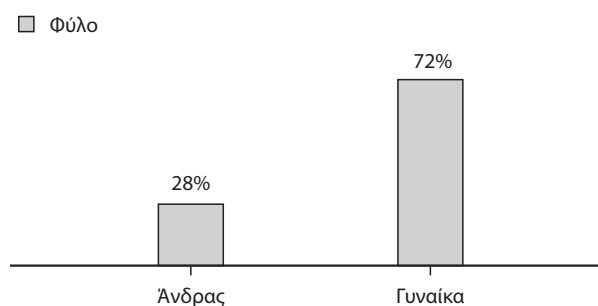
Στατιστική ανάλυση

Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με εφαρμογή περιγραφικής στατιστικής. Συγκεκριμένα, τα ποσοτικά δεδομένα που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο, καταχωρήθηκαν στο λογιστικό πακέτο MS Excel 2007, από όπου υπολογίστηκαν οι απόλυτες τιμές και οι ποσοστιαίες αναλογίες των εκάστοτε απαντήσεων. Επιπλέον, τα αποτελέσματα μελετήθηκαν και παρουσιάζονται με βάση την κλίμακα Likert.

Αποτελέσματα

Συνολικά απαντήθηκαν 53 ερωτηματολόγια από 15 άνδρες (28%) και 38 γυναίκες (72%), εκ των οποίων 2 άτομα (4%) ανήκαν στο ιατρικό προσωπικό, 50 άτομα (94%) ανήκαν στο νοσηλευτικό προσωπικό και 1 άτομο (2%) ανήκε στο διοικητικό προσωπικό. Ο διαχωρισμός με βάση το φύλο παρουσιάζεται στην εικόνα 1.

Αντίστοιχα, ο διαχωρισμός με βάση την ειδικότητα παρουσιάζεται στον πίνακα 1.

Εικόνα 1. Φύλο.

Πίνακας 1. Κατηγορία προσωπικού.

Κατηγορία προσωπικού		
Ιατρικό προσωπικό	2	4%
Νοσηλευτικό προσωπικό	50	94%
Άλλο (δηλώστε): Διοικητικό προσωπικό	1	2%
Σύνολο	53	100%

Σε ό,τι αφορά στους λόγους επιλογής απασχόλησης με τη ρομποτική ιατρική το 33% δήλωσε ότι η ρομποτική ιατρική επιλέγεται διότι συνδυάζει πολλά οφέλη για τον ασθενή, ενώ το 32% την κρίνει ως ενδιαφέρον πεδίο της ιατρικής επιστήμης και πρακτικής. Το 14% δήλωσε ότι επιλέγει τη ρομποτική ιατρική ως μέσο επαγγελματικής εξέλιξης, ενώ το 11% την επιλέγει στα πλαίσια της ενημέρωσης σε σχέση με την επιστήμη που εφαρμόζει.

Οι παραπάνω απαντήσεις συνοψίζονται στα στοιχεία του πίνακα 2.

Σε σχέση με τις επεμβάσεις που πραγματοποιούνται με τη χρήση της ρομποτικής χειρουργικής το 67%, αναφέρει ότι η ρομποτική χειρουργική αξιοποιείται για επεμβάσεις του πεπτικού συστήματος. Το 10% των απαντήσεων αφορούσε σε επεμβάσεις του ουροποιητικού και του γυναικολογικού συστήματος, αντίστοιχα. Επίσης, με ποσοστό 5% εμφανίζονται και οι περιπτώσεις της παχυσαρκίας, καθώς και οι επεμβάσεις του θυρεοειδούς αδένου, όπως η θυρεοειδεκτομή. Ο πίνακας 3, περιλαμβάνει τα δεδομένα αυτά.

Σχετικά με τη σύγκριση ασθενών που ζητούν να γίνει η επέμβασή τους με τη χρήση ρομποτικής, σε σχέση με όσα ίσχυαν πριν 2 χρόνια, το 51% πιστεύουν ότι σήμερα οι ασθενείς επιθυμούν περισσότερο να υποβληθούν σε ρομποτική επέμβαση. Το 36%, πιστεύει ότι είναι πολύ

Πίνακας 2. Λόγοι επιλογής απασχόλησης με τη ρομποτική ιατρική.

Γιατί επιλέξατε να απασχοληθείτε με τη ρομποτική ιατρική (επιλέξτε όσα ισχύουν);		
Είναι ενδιαφέρον πεδίο	21	32%
Συνδυάζει πολλά οφέλη για τον ασθενή	22	33%
Ορίστηκε από τη Διοίκηση σε αυτή τη θέση	6	9%
Θέλω να είμαι μέσα στις εξελίξεις	7	11%
Για την επαγγελματική μου εξέλιξη	9	14%
Για την επαγγελματική μου διασφάλιση	1	2%
Άλλο (δηλώστε):	0	0%
	66	100%

Πίνακας 3. Επεμβάσεις που πραγματοποιούνται με τη χρήση της ρομποτικής χειρουργικής.

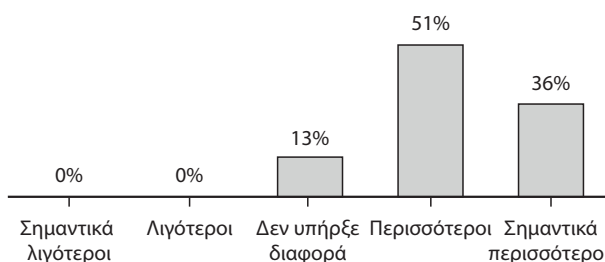
Ποιες επεμβάσεις πραγματοποιούνται με τη χρήση της ρομποτικής χειρουργικής;

Επεμβάσεις πεπτικού συστήματος, χολοκυστεκτομή, συστροφή στομάχου, γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση, ηπατεκτομή, γαστρεκτομή, κολεκτομή, κοιλιοκήλη, βουβωνοκήλη, σκωληκοειδεκτομή, διαφραγματοκήλη, σπληνεκτομή, θολοπλαστική κατά Nissen, παγκρεατεκτομή, επινεφριδεκτομή	14	67%
Επεμβάσεις ουροποιητικού συστήματος, νεφρεκτομή, προστατεκτομή	2	10%
Επεμβάσεις γυναικολογικού συστήματος, ολική υστερεκτομή, αφαίρεση κύστεων ωοθηκών	2	10%
Επεμβάσεις παχυσαρκίας, λιποαφαίρεση	1	5%
Επεμβάσεις θυρεοειδούς αδένου, θυρεοειδεκτομή	1	5%
Δεν γνωρίζω	1	5%
	21	100%

περισσότεροι αυτοί που εκφράζουν τη σχετική επιθυμία, ενώ το 13% δεν εντοπίζει κάποια διαφορά. Η εικόνα 2, αφορά στις παραπάνω απαντήσεις.

Σε ό,τι αφορά στον μέσο χρόνο νοσηλείας των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, το 43% απάντησε ότι η ρομποτική μειώνει σημαντικά τον μέσο χρόνο νοσηλείας των ασθενών, ενώ το 41% ανέφερε ότι απλώς μειώνει τον χρόνο νοσηλείας. Το 17% δεν εντόπισε κάποια διαφορά στο διάστημα νοσηλείας του ασθενούς στο νοσοκομείο, μετά την επέμβαση. Τα σχετικά ποσοστά αναφέρονται και στον πίνακα 4 που ακολουθεί.

Σχετικά με τις ανάγκες σε αίμα λόγω επεμβάσεων με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, το 51%, απάντησε ότι η εφαρμογή της ρομποτικής μείωσε τις ανάγκες

Εικόνα 2. Σύγκριση ασθενών που ζητούν να γίνει η επέμβασή τους με τη χρήση ρομποτικής ιατρικής, σε σχέση με όσα ίσχυαν πριν 2 χρόνια.

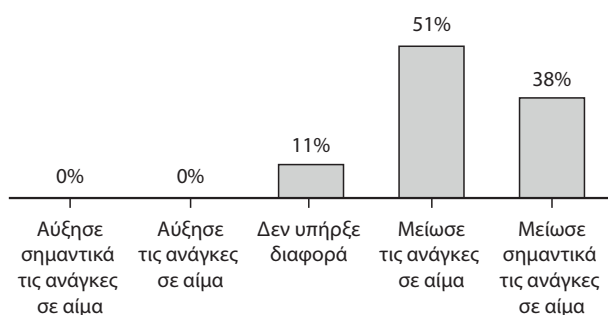
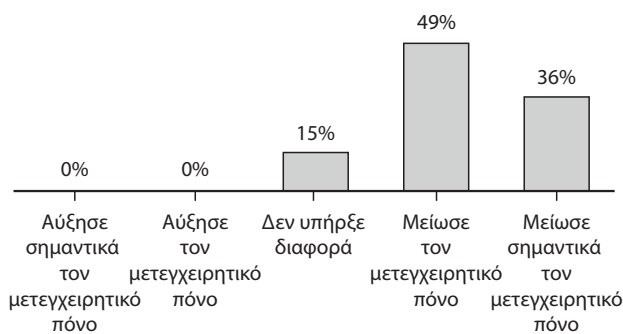
Πίνακας 4. Μέσος χρόνος νοσηλείας των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής**Αναφορικά με τον μέσο χρόνο νοσηλείας των ασθενών στο τμήμα σας, η εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής:**

Αύξησε σημαντικά τον μέσο χρόνο νοσηλείας ασθενών	0	0%
Αύξησε τον μέσο χρόνο νοσηλείας ασθενών	0	0%
Δεν υπήρξε διαφορά	9	17%
Μείωσε τον μέσο χρόνο νοσηλείας ασθενών	22	41%
Μείωσε σημαντικά τον μέσο χρόνο νοσηλείας ασθενών	23	43%
	54	100%

σε αίμα, ενώ το 38% εντοπίζει τη μείωση αυτή ακόμα πιο έντονα. Το 11% δεν εντόπισε κάποια διαφορά. Ακολουθεί η εικόνα 3 απεικόνισης των ποσοστών των απαντήσεων.

Σε ό,τι αφορά στον μετεγχειρητικό πόνο των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, το 49% απάντησε ότι μείωσε τον πόνο, ενώ το 36% υποστήριξε το ίδιο, ακόμα πιο ένθερμα. Το 15% δεν εντόπισε καμία διαφορά, ενώ σε καμία περίπτωση δεν φαίνεται ότι η ρομποτική αύξησε τον πόνο των ασθενών μετά την ολοκλήρωση επέμβασης. Η εικόνα 4 αφορά στις παραπάνω απαντήσεις.

Σε σχέση με τις μετεγχειρητικές επιπλοκές των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής, το 74%, απάντησε ότι η εφαρμογή της μείωσε τις μετεγχειρητικές επιπλοκές, ενώ το 17% απάντησε ότι τις μείωσε σε σημαντικό βαθμό. Το 9% δεν φαίνεται να έχει εντοπίσει κάποια διαφορά, ενώ σε καμία περίπτωση δεν φάνηκε οι συμμετέχοντες να πιστεύουν ότι αυξάνονται. Ο πίνακας 5 παρουσιάζει αναλυτικά τα ποσοστά των απαντήσεων.

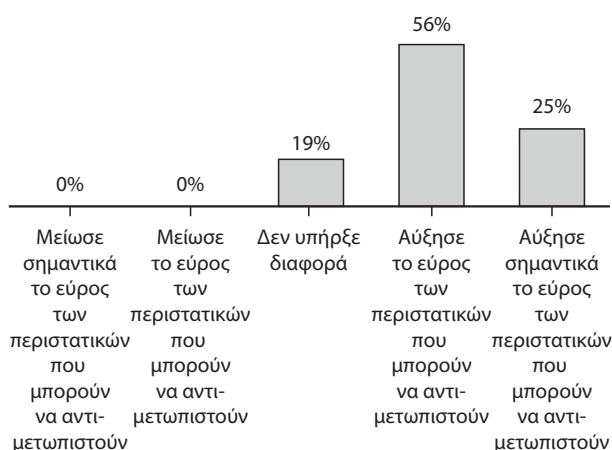
Εικόνα 3. Οι ανάγκες σε αίμα λόγω επεμβάσεων με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής.**Εικόνα 4.** Ο μετεγχειρητικός πόνος των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής.**Πίνακας 5.** Οι μετεγχειρητικές επιπλοκές των ασθενών μετά την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής**Αναφορικά με τις μετεγχειρητικές επιπλοκές των ασθενών στο τμήμα σας, η εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής:**

Αύξησε σημαντικά τις μετεγχειρητικές επιπλοκές	0	0%
Αύξησε τις μετεγχειρητικές επιπλοκές	0	0%
Δεν υπήρξε διαφορά	5	9%
Μείωσε τις μετεγχειρητικές επιπλοκές	39	74%
Μείωσε σημαντικά τις μετεγχειρητικές επιπλοκές	9	17%
	53	100%

Αναφορικά με το εύρος των περιστατικών που μπορούν να αντιμετωπιστούν με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, το 56% απάντησε ότι η ρομποτική έχει αυξήσει το εύρος των περιστατικών που μπορούν να αντιμετωπιστούν, ενώ το 25% απάντησε ότι το έχει αυξήσει σε σημαντικό βαθμό. Το 19%, και σε αυτή τη περίπτωση, δεν εντόπισε καμία διαφορά (εικόνα 5).

Σχετικά με την ικανοποίηση των ασθενών από το αποτέλεσμα της επέμβασής τους με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, καταδείχθηκε ότι το 73% κρίνει ότι η ρομποτική ιατρική έχει αυξήσει τον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών, ενώ το 23% πιστεύει το ίδιο με ακόμη μεγαλύτερη ένταση. Το 2% θεωρεί ότι δεν υπήρξε κάποια διαφορά στον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών. Οι εν λόγω απαντήσεις και τα αντίστοιχα ποσοστά τους περιλαμβάνονται στον πίνακα 6.

Σε ό,τι αφορά στον μέσο χρόνο επέμβασης με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής, το 48% δήλωσε ότι η εφαρμογή της ρομποτικής μείωσε τον χρόνο επέμβασης στους ασθενείς, ενώ το 31% απάντησε ότι ο σχετικός χρόνος μειώθηκε σημαντικά. Το 12% δεν εντόπισε κάποια χρονική διαφορά, ενώ το 12% έκρινε ότι η ρομποτική ια-

Εικόνα 5. Το εύρος των περιστατικών που μπορούν να αντιμετωπιστούν με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής.

Πίνακας 6. Η ικανοποίηση των ασθενών από το αποτέλεσμα της επέμβασής τους με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής

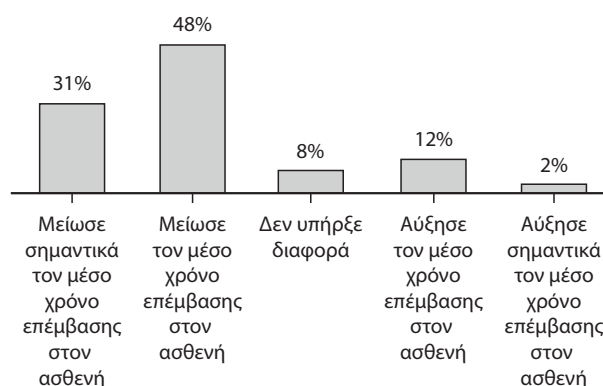
Αναφορικά με την ικανοποίηση των ασθενών από το αποτέλεσμα της επέμβασής τους στο τμήμα σας, η εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής:

Μείωσε σημαντικά τον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών	0	0%
Μείωσε τον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών	1	2%
Δεν υπήρξε διαφορά	1	2%
Αύξησε τον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών	38	73%
Αύξησε σημαντικά τον αριθμό των ικανοποιημένων ασθενών	12	23%

τρική αύξησε τον μέσο χρόνο των επεμβάσεων. Επιπλέον, το 2% φαίνεται να πιστεύει ότι ο μέσος χρόνος επέμβασης αυξάνεται σημαντικά με τη χρήση της ρομποτικής ιατρικής. Η εικόνα 6 που ακολουθεί, συγκεντρώνει τις παραπάνω απαντήσεις με τα σχετικά ποσοστά τους.

Συζήτηση

Η ρομποτική χειρουργική στην περιοχή της Αττικής εφαρμόζεται, κυρίως, σε επεμβάσεις του πεπτικού συστήματος, ενώ η πρακτική αυτή ζητείται από τους ασθενείς σε μεγαλύτερο ποσοστό συγκριτικά με 2 χρόνια πριν. Αυτό, προφανώς, οφείλεται σε παράγοντες που έχουν προσδιορίσει και προηγούμενοι μελετητές,^{3,4} αλλά και που εντοπίστηκαν και στην παρούσα έρευνα και που σχετίζονται με τη δραστική μείωση του χρόνου νοσηλείας για τους ασθενείς, των αναγκών σε αίμα κατά τη

Εικόνα 6. Ο μέσος χρόνος επέμβασης με την εφαρμογή της ρομποτικής ιατρικής.

διάρκεια επεμβάσεων, του μετεγχειρητικού πόνου και των σχετικών επιπλοκών.

Οι παράγοντες αυτοί, με τη σειρά τους, έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των ασθενών που δηλώνουν ικανοποίηση από τη μέθοδο, καθώς και των περιστατικών που αντιμετωπίζονται.

Όπως διαπιστώνεται, άρα, η ρομποτική χειρουργική ανταποκρίνεται στους στόχους για τους οποίους επινοήθηκε και οι οποίοι συνοψίζονται, πρωτίστως, στη μικρότερη ταλαιπωρία για τον ασθενή, αλλά και στην μεγαλύτερη άνεση για το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό κατά την παροχή υγειονομικής φροντίδας.

Περιορισμοί της μελέτης

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε σε περιορισμένο αριθμό δομών υγείας της Αττικής και, πιο συγκεκριμένα, ιδιωτικών. Έτσι, δεν λαμβάνεται υπόψη η ισχύουσα κατάσταση στον δημόσιο τομέα, αναφορικά με την εφαρμογή της ρομποτικής χειρουργικής και των αποτελεσμάτων αυτής για τους ασθενείς. Επίσης, οι επαγγελματίες υγείας και τα λοιπά στελέχη που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχονταν μόνο από 3 ιδιωτικά θεραπευτήρια της Αττικής.

Συμπέρασμα

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, φάνηκε ότι το νοσοκομειακό προσωπικό της Αττικής έχει θετικές στάσεις και απόψεις σχετικά με τις εφαρμογές της ρομποτικής ιατρικής. Επιπλέον φαίνεται ότι η ρομποτική χειρουργική έχει αρχίσει να αξιοποιείται από τους επαγγελματίες υγείας, όπου την επιλέγουν διότι, πρωτίστως, αναγνωρίζουν τα οφέλη που δύναται να έχει για τους ασθενείς, ενώ παράλληλα τη χαρακτηρίζουν και ως ενδιαφέρον πεδίο.

ABSTRACT

Opinions and Attitudes of Greek Hospitals' Personnel towards the Use of Robotic Surgery

Stavroula Babali,¹ Maria Tsirintani²¹Bachelor of Nursing, Technological Educational Institute of Athens (TEI of Athens),

MSc in Health and Social Care Management, TEI of Athens,

Head of the Department of Student Medical Care & Social Welfare, TEI of Peloponnese.

²Professor, TEI of Athens, Faculty of Management and Economics, Business Administration Department,

Sector of Health and Welfare Units Management

Introduction: The use of robotic surgery enables the complete picture of the patient before and during surgery, reducing the likelihood of errors. However, the opinions and attitudes of health workers in relation to robotic surgery have not been investigated in Greek Hospitals. **Aim:** The exploration of the opinions and attitudes of the Hellenic Personnel Hospital regarding the application and the results of robotic surgery in the treatment of patients. **Material and Method:** A quantitative descriptive study was conducted during December 2016-January 2017, in a random sample of selected hospitals in Attica where robotic surgery was performed. A total of 53 people from the hospital staff participated, who filled out a questionnaire created for research purposes and consisted of 21 questions related to demographic data, as well as views and attitudes about parameters of robotic surgery. Descriptive statistics were applied to the MS Excel 2007 accounting package. **Results:** The practitioners involved in the research deal with robotics because it offers many benefits to patients while at the same time it is an interesting field. The overwhelming majority reported that robotic surgery is applied to digestive system interventions. More specifically, 43% of the sample reported that robotic surgery significantly reduces hospitalization period, 51% that it reduces blood requirements, 49% that it reduces post-operative pain, 74% reported that post-operative complications are decreased, 56% claimed that it increases the number of treated cases, 73% that it increases patient's satisfaction and 48% said that robotic surgery significantly reduces the time required to complete an intervention. **Conclusions:** Robotic surgery allows patients to recover rapidly after interventions, with much shorter hospitalization time, significantly reduced post-operative pain, fewer complications, and therefore better clinical outcomes.

Key-words: Therapeutic robotic surgery, attitudes, opinions, hospital personnel.

✉ **Corresponding Author:** Stavroula Babali, 3 Thoukididou street, GR-241 31 Kalamata, Greece, Tel: (+30) 6974 531 232, e-mail: bbambali@teikal.gr

Βιβλιογραφία

- Ξάρχος Α. 2011 *Ρομποτική χειρουργική: Το μέλλον είναι εδώ!* Iatronet. Διαθέσιμο στο: <http://www.iatronet.gr/ygeia/xeiroyrgiki/article/15656/rompotiki-xeiroyrgiki-to-mellon-einai-edw.html>. Ανακτήθηκε την 15/9/2016
- Ιατρικός Κόσμος. *Από τη Λαπαροσκοπική στη Ρομποτική Χειρουργική, Αφιέρωμα: Ρομποτική Χειρουργική 2012*, Μάρτιος-Απρίλιος:55-73
- Alexander JI. Pain after laparoscopy. *Br J Anaesthesia* 1997, 79:369-378
- Recart A, Duchene D, White PF, Thomas T, Johnson DB, Cadeddu JA. Efficacy and safety of fast-track recovery strategy for patients undergoing laparoscopic nephrectomy. *J Endourol* 2005,19:1165-1169